

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2013 m. lapkričio 8 d. *

Pagerbtas negržusiųjų atminimas

Lapkričio 3 dieną Kauno Petrašiūnų kapinėse prie „Tautos kančių“ memorialo gausus kauniečių būrys susirinko prisiminti ir pagerbti negržusiųjų iš įkalinimo ir tremties vietų. Kiekvienais metais per Vėlines ir Gedulo ir Vilties dieną susirenkama šioje sakralinėje vietoje, puoselėjamoje LPKTS Kauno filialo. Šį kartą susirinkusiuosius trumpai pasveikino buvę tremtiniai LR Seimo nariai: Vincē Vaidevutė Margevičienė, prof. Marija Čigrievienė ir prof. Arimantas Dumčius. Visi jie, dar būdami nepilnamečiais įvardyti „liaudies priešais“, su savo šeimomis ištremti iš Lietuvos į tolimus Sibiro kraštus.

Žvakelių liepsnelės sužibo „Tautos kančių“ memoriale Kauno Petrašiūnų kapinėse. Rimčiai ir malda nuteikė Kauno buvusių tremtinių choro „Ilgesys“ atliekamos giesmės

Lietuvių tremties atgarsiai spektaklyje „Lietaus žemė“ pravirkdė Briuselį

„Kiekvienas sau galime užduoti klausimą, o ką aš daryciai tokiomis aplinkybėmis? Spektaklyje žmonės neskirstomi į blogus ir gerus. Jis tiesiog veda prie supratimo, kad toje baisioje karos mėsmaileje mūsų tėvai, seneliai, proseneliai iš paprastų žmonių virto savotiškais tos epochos simboliais ir to laiko aukomis“, – sako Europos Parlamento narė Radvilė Morkūnaitė, spalį Briuselyje tarpautinei publikai pristaciusi teatro laboratorijos „Atviras

ratas“ spektaklį apie tarpukario ir pokario Lietuvos žmonių gyvenimą.

Ir asmeniškos, ir universalios

Istorijos, pasakojamos „Lietaus žemėje“, turi realų pagrindą. Tai pačių aktorių iš šeimos narių, pažystamų sužinoti pasakojimai. Per labai asmeniškus atsiminimus apie pogrindžio kovas, tremtį, šių įvykių detales, parodoma Lietuvos panorama sovietų okupacijos pradžioje.

„Spektaklio intymumas, ypatingų dekoracijų nebuvinas, sėdėjimas ratu, tam tikrų situacijų vaidinimas surūria vaizdą, kad tu esi kažkieno kito gyvenime ir gali atpažinti save,“ – paaiškina Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė pagrindinę priežastį, kodėl nusprendė Briuselyje kolegomis ir bičiuliais parodyti spektaklį, kurio pagrindinė tema – vis dar skausminga Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse.

(keliamas į 4 psl.)

Europos Parlamento narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė sveikina spektaklyje vaidinusius aktorius
Mindaugo Mikulėno nuotr.

Kauno buvusių tremtinių choras „Ilgesys“ (vadovė Bronė Paulavičienė) susirinkusiuosius nuteikė rimčiai ir malda. Memoriale, prie lentelių su pagrindinių buvusių lagerių ir tremties rajonų pavadinimais, kiekvienas turėjo galimybę prisiminti tą kraštą neaprėpiamose platybėse likusius artimuosius ir įžiebti žvakelės liepsnelę.

LPKTS Kauno filialo valdyba dėkoja Kauno miesto savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir turizmo plėtros reikalų valdybos vyriausiam specialistui Viliui Kaminskui už įtaigų šio atminimo renginio vedimą.

Vytautas GULIOKAS
Jono Sakelio nuotr.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas JAKUČIONIS

LPKTS 25-mečio suvažiavimą prisiminus

Manau, nesuklysiu rašydamas, jog visų pabuvujuosių LPKTS 25-mečio šventėje išpūdžiai ir prisiminimai yra kuo geriausi. Tokią nuoširdžių ovacijų pasibaigus programai retai kada išgirsi. Žmonėms, panorėjusiems padėkoti organizatoriams, teko stoti į eilutę. „Puiku, bravovo, nuostabu! Netikėjome, kad tremtiniai moka taip gerai organizuoti grandiozinius renginius ne tik atviroje Ariogaloje erdvėje, bet ir tokiose didelėse salėse, kaip Kauno sporto halė,“ – kalbėjo sužavėti suvažiavimo dalyviai ir svečiai. Pilnutėlė halė – susirinko apie 4–5 tūkstančiai – didžiausias sėkmės įrodymas.

Buvome pagerbtai pačiu aukščiausiu lygiu. Šventės dalyvius sveikino ypač šiltai žmonių sutikta Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė, Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius, prof. Vytautas Landsbergis ir kiti europarlamentarai, ministrai, Seimo nariai ir Pasipriešinimo dalyvių organizacijų vadovai. Visus džiugino „Lietuvos“ ansamblis artistų šokiai ir linksmos dainos. Stipriai ir darniai skambėjo 700 buvusių tremtinių choristų atliekamos partizaninės ir tremties laikų dainos. Visiems suvažiavimą sveikiusiuems svečiams įteiktos gė-

lių puokštės ir atminimo dovanėlės. Nebuvo pamirštę pirimo suvažiavimo delegatai. Jų buvo per 500, visiems paruoštos atminimo dovanėlės. Nuosirdūs sveikinimai, aukšti LPKTS veiklos vertinimai ne vienam dalyviui skamba ausyse iki šiolei. Kažkuris iš aukštų svečių prasitarė, kad buvę tremtiniai galėtų net Europos Tarybos svečiams šventę surengti ir gėdos Lietuvai nepadarytų. Besidžiaugdami šventės sekme netycia pasižadėjome dar ir 50-mečio šventę surengti. Kažin ar tai realu? Bet kas žino, gal.

Šventė tikrai gerai pavyko, išskyrus nedidelį incidentą su vėliavomis ir kai kuriuos laiko nepaisiusius sveikintojus. Už nuosirdų darbą turėtume daug kartų dekoti organizatoriams: Edvardui Strončikui, Onai Tamošaitienei, Rasai Duobaitei-Bumbulienei, Viliui Kaminskui ir kitiemis pasišventėliams, nepagailėjusiems laiko ir jėgų šios šventės labui. Atskira padėka priklauso Kauno sporto halės administracijos direktoriui ir visiems ruošusiems salę šventei.

Pamažu blėstant šventės euforijai, reikėtų prisiminti, ar viską, kas buvo sugalvota, pavyko įvykdyti.

(keliamas į 2 psl.)

LPKTS 25-mečio suvažiavimą prisiminus

(atkelta iš 1 psl.)

Deja, kaip visada vis kas nors ne visai pavyksta. Ir nebūtinai dėl organizatoriu ne-apdairumo. Taip nutiko ir ši kartą. Sakoma, kad kipšas slypi smulkmene. Be jau minėto incidento su vėliauomis, didesnė bėda slypėjo... dovanų maišeliuose. Nors juose buvo įdėtos abi knygos „Laiko atodangos“ dalys, LPKTS dokumentų rinkinys bei dokumentinio filmo „Su Lietuva širdy gyvename“ kompaktinė plokštėlė, tačiau nebuvo žadėtų kompaktinių plokštelių su partizanų veiklos žemėlapiais ir įvykių aprašymais. Tiesiog per daug darbų nusikelė į pasirengimo pabaigą ir nesuspėta jas išleisti. Tai vadyninė klaida, kurios ateityje nereikėtų kartoti. Didesnė bėda buvo „Laiko atodangų“ 2-oji dalis, kuri išėjo prastesnio turinio, neijos pirmojo dailis prieš 15 metų. Knyga, su galvota kaip didelė išliekamąja vertę turintis dokumentas, išėjo pustuštė. Medžiagos iš filialų ir žodžiu, ir raštu buvo prašoma dvejus metus. Du kartus visiems filialų pirminkams buvo įteiktas ar išsiūstas raštu knygos klausymas. Visi kaip pavyzdži turejo knygos pirmają dalį. Tačiau, nepaisant visų prašymų ir priminimų, tik nedaugelis atsiuntė tvarkingą medžią apie savo 15 metų veiklą. Kiti raše, kas atėjo į galvą, daugiausia tik apie renginius ir darbą su mokyklomis, kitą veiklą pamiršdami. Gerus renginius surengti mūsų filialai jau moka. Malonu juose pabuvoti. Darbas su moksleiviais taip pat yra labai svarbus dėl jaunimo patriotinio ugdymo. Bet ne mažiau svarbi ir kita veikla – Laisvės kovų istorijos įamžinimo darbai: paminklų statyba, knygų leidyba, partizanų slėptuvų atstatymas ir priežiūra, eksposicijų ir muziejų vertibių tvarkymas, chorų veikla. Visko neišvardysi. Skaitydamas knygą nenustoji stebėtis, kaip galėjo vienas arti tūkstančio narių turintis filialas per 15 metų nepastatyti né vieno paminklo ar kryžiaus, o kitas, turintis vos keliais dešimtis narių, pastatė jų per tris dešimtis. Ne kitaip, kaip vienas pamiršo, o kitas gal būt parašė „iš lubų“.

Negana to, 10 filialų į knygą neparašė nieko, nors kai kuriuos raginau asmeniškai ir jie buvo pažadėję. Nejau jie per tą ilgą laiko tarpą nieko neveikė? Ar jie neturi raštingų žmonių, ar nejaučia atskomybės istorijai? Juk parašyta knyga byloja šimtmecius. Visi žinome, kad išlieka tik

tai, kas užrašyta. „Knyga yra paminklas ir ginklas,“ – sakydavo mūsų gerbiamas publicistas Vilius Bražėnas. Esu priverstas viešinti tų nerangių filialų sąrašą, tai Garliava, Domeikava, Dusetos, Elektrėnai, Ignalina, Raseiniai, Skuodas, Šalčininkai, Širvintos, Zarasai.

Vis tiktai iš knygoje pateiktų duomenų galime suskaičiuoti, kad per 15 metų išleidome per 100 knygų, 8 kompaktines plokštèles, sukurėme penkis filmukus, pastatėme 374 paminklus ir kryžius, atstatėme 21 partizanų slėptuvę, perlaidojome arti 900 partizanų ir tremtinų palaiķų, įkūrēme 14 muziejų ir eksposicijų. Dar turime 30 tremtinų chorų. Pagerbdami žuvusių partizanų ir negriūsių iš tremties ir lagerių atminimą esame įrengę 12 memorialų. Tai labai išpūdingi skaičiai. Nuoširdus ačiū visiems mūsų darbuoliams. Teatygina jiems Dievas.

Skelbiami duomenys nėra pilni ar galutiniai, nes trūksta žinų iš dešimties filialų. Tai sudaro apie 20 procentų visų LPKTS atlirkų darbų. Tie nėko neparašiusių tikrai yra nuveikę daug darbų. Todėl tenka tik apgailestauti. Kodėl padarome ir pamirštame? Kodėl kuriems pasirodo neapsakomai sunku parašyti ką yra nuveikę? Todėl, kad nevedame archyvinės dokumentacijos, nerašome veiklos metraščių. O kiek kartų to buvo prašyta... Juk partizanai, suprasdami pareigą paliki ateities kartoms žinią apie kruvinas kovas už Lietuvos laisvę, savo drėgnose ir šaltose slėptuvėse raše dienoraščius, prisiminimus, leido pogrindžio spaudą. Ar mums prieš juos ne gėda?

Belieka tikėtis, kad laikui bėgant visi suprasime, koks svarbus mums ir koks reikšmingas ateities kartoms yra rašytinis žodis. Juk dabar, praėjus 150 metų po 1831 ir 1863 metų sukilių, istorikai ir muziejininkai tebeieško nuotraukų, laiškų ir kitokių dokumentų apie sukilėlius. Ką mes paliksime ateities kartoms apie LPKTS veiklą?

Pabaigai šis tas malonesnio. Knygoje radau malonių naujovių: pradedame kurti filmukus ir leisti kompaktines plokštèles apie savo veiklą. Du filialai turi savo teritorijos žemėlapius su pažymėtais paminklais ir partizanų veiklos įvykių vietomis. Kiti pradeda rašyti metraščius ir tvarkyti veiklos archyvus. Tokie poslinkiai nuteikia optimistiškai.

Sėkmės ieškantiesiems naujų kelių ir veiklos būdų.

TS-LKD susirūpinusi dėl politinių procesų ir pilietinės visuomenės ardymo

Spalį vykusioje Tėvynės sąjungos–Lietuvos krikščionių demokratų tarybos posėdyje buvo priimta rezoliucija „Dėl susirūpinimą keliančių politinių procesų“ ir paskelbtos tarybos nuostatos „Dėl pilietinės visuomenės ardymo“.

Rezoliucijoje TS-LKD taryba pateikia savo suvokimą apie Lietuvos politinę padėtį, kai Lietuva vis stipriau verčiamai patirti nacionaliniam saugumui grėsmę keliančius išorinius poveikius iš Rytų, o kartu ir valstybės atsparumą mažinančius vidaus politikos veiksnius.

Taryba mano, kad Rusija nuosekliai vykdo Lietuvos ekonominį spaudimą, pradėjo ekonominę Lietuvos maisto prekių blokadą dėl to, kad Rusijos valdžiai nepatinka mūsų šalies siekis išsivaduoti iš „Gazprom“ monopolio ir aktyvumas Rytų partnerystės programoje. Be to, informacijos karo priemonėmis siekiama palaikyti įtampą visuomenę, didinti nepasitikėjimą svarbiausiomis valstybės institucijomis (ypač teisėsaugos), Lietuvos naryste euroatlantinėse organizacijose, suformuoti Lietuvos, kaip nepatikimos ir neprognozuojamos valstybės, įvaizdį tarptautiniu lygiu.

Čia primenama ir 2012 metų Valstybės saugumo departamento (VSD) veiklos apžvalga, kurioje buvo teigama, kad prieš Lietuvą vykdymoms informaciniems kampanijoms, ypač prieš nacionalinės energetikos integraciją į Europos sistemas ir tinklus skirtus strateginius projektus, skiriama daug užsienio lėšų: „Tokiam puolimui išnaujodamos Lietuvos informacines, socialines ir verslo struktūros. Pastarosioms daromas spaudimas sudarant Rytų integracijėje erdvėje jų verslą žlugdančias kliūtis“. VSD vienu iš Rytų kaimynės šalies siekiamų tikslų nurodė ir bandymus suformuoti nuomonę, kad Lietuvos energetinė priklausomybė nuo trečiųjų šalių yra neįsvengiama.

„Taryba pastebi, kad tokiam tikslui tarnauja Lietuvos vykdoma propagandinė kampanija, kurioje dalyvauja ir valdančiosios daugumos politikai, ir didelių ambicijų turintys specialistai, ir populistai,“ – rašoma rezoliucijoje.

TS-LKD taryba atkreipė dėmesį į tai, kad Rusijos valdžios noras Lietuvoje turėti savo įtakai palankesnę val-

džią visada atispindi Lietuvos Seimo ir Prezidento rinkimų kampanijose, mat tokius interesus lengviau įgyvendinti politinės korupcijos, populistinių, finansinių ar kitokių paviršutiniškai patrauklių iniciatyvų dėka. Todėl artėjant 2014 metų Respublikos Prezidento rinkimų kampanijai taip pat pradėtos populistinės referendumų iniciatyvos. Viena iš jų norima pakeisti referendumų regimą tvarką, o kita, pridenius kai kurių lietuvių noru turėti dvigubą pilietybę, norima suteikti antrają Lietuvos pilietybę Rusijos ir kitų trečiųjų šalių piliečiams.

TS-LKD teigia, kad dabantinė Vyriausybė nepajęgi atsiplėsti Rytų interesų įtakai ir veiksmingai įgyvendinti strateginį šalies energetinio bei nacionalinio saugumo prioritetais grindžiamą politikos testinumą. Dėl elgesio su „Hitachi“ ir „Chevron“ kompanijų Lietuvai gresia investicijoms „nedraugiskos“ šalies etiketė.

Dėl šių priežascių svarbiausias vaidmuo tenka strateginius šalies interesus tvirtai ir nuosekliai ginancių Prezidente D. Grybauskaitė. Todėl neatsitiktinai pastaruoju metu suaktyvėjo atakos prieš D. Grybauskaitės skiriamus pareigūnus, keičiamai atstovai svarbiose politinėse pareigybėse į tokius, kurie būtų kryptingai angažuoti Prezidentės puolimui. TS-LKD taryba numato, kad Lietuvos energetinės ir nacionalinės nepriklausomybės nuo Rusijos politikos užtikrinimas bus viena pagrindinių 2014 metų rinkimuose išrinkto Prezidento užduočių ir atsakomybių.

Taip pat TS-LKD taryba pakvietė partijas ir visuomenę pasipriešinti Lietuvos lenkų rinkimų akcijos užmačioms per jų rengiamą Tautinių mažumų įstatymo projek-

tą siekti separatistinių ir Lietuvos Respublikos dezintegracijos tikslų.

TS-LKD yra nepriimtina, kad ketinama Lietuvoje įvesti tvarką, pagal kurią tautinės bendrijos arba mažumos būtų priešinamos tarpusavyje, nustatant pavaldumą, kai vienos privilegijuojamos kitų sąskaita, vienai arba dvem patedama kalbėti visų vardu. Taip pat tautinės mažumos neturi būti verčiamos nei visuomeninėmis, nei politinėmis organizacijomis su fiksuota ir privaloma naryste ir mokesčiais tautinei ar net nationalistinei politinei jėgai. Teigiamo, kad Lietuvos piliečiai, išpareigojė kitai valstybei, neturėtų užimti Lietuvos valstybinių pareigų, susijusių su šalies valdymu ir nacionaliniu saugumu.

Minima, kad valdininkai, savivaldybėse skirstantys pašalpas, priimantys į darbą ir panašiai, jei tuo naudojasi varžydamis piliečių pasirinkimo laisvę, turėtų būti vertinami ir baudžiamuoju aspektu. TS-LKD pastebi, kad Taučinių mažumų įstatyme nėra sprendžiamas svarbus vietinių mažumų apsaugos klausimas. Negali taip būti, kad taučinė mažuma valstybės mastu, bet mažesniame regione sudaranti daugumą, diskriminuotų arba engtų vietines regiono mažumas.

TS-LKD sunerimusi ir dėl to, kad žemę įsigyjančius užsieniečius bus galima prilyginti nuolatinams gyventojams ir tuo pačiu tautinei mažumai su balsavimo teise, nors jie ir būtų kitos valstybės piliečiai: „Iteisinus ir vykdant tokią dviprasmę politiką grėstų nauja galimai organizuota Lietuvos rytinės dalies kolonizacija, nelyginant tąsa anksčesių apgyvendinamųjų akcijų žmonėmis iš Lenkijos, Rusijos, Baltarusijos“.

Parengė Ingrida VEGELYTĖ

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2014 metams!

„Lietuvos pašto“ skyriuose ir internetu prenumerata.post.lt galite užsiprenumeruoti savaitraštį „Tremtinys“. Prenumerata priimama iki kiekvieno mėnesio 22 dienos.

Prenumeratos indeksas 0117, kaina: 1 mėn. – 8,16 Lt, 3 mėn. – 24,48 Lt, 6 mėn. – 42,84 Lt, 12 mėn. – 85,68 Lt.

Dėkojame skaitytojams.

Ivykiai, komentarai

Politinėse kovose aiškėja, kas atstovauja Lietuvai, o kas – jos priešams

Nuo dabarties politinių ivykių gausos gali apsisukti galva – ką tik nuskambėjo tarptautinis skandalas, susijęs su Snoudeno paviešinta informacija apie JAV žvalgybos veiklą, nukreiptą prieš artimiausius sajungininkus, Vladimiras Putinas, nustūmės į antrą planą Baracką Obamą, Jungtinį Valstijų verslo žurnalo „Forbes“ išrinktas įtakingiausiu (vadinasi, ir galingiausiu) pasaulio žmogumi, po Gruzijos prezidento rinkimų šios šalies vadovu tapęs Georgijus Margvelašvilis pažadėjo ne tik tėsti eurointegracijos procesus, bet ir gerinti santykius su Maskva (tarsi jai tai rūpetę), didėja įtampa tarp eurointegracine kryptį besirenkančios Ukrainos ir putiniškos Rusijos... Bet dar įdomiau pasižvalgysti po Lietuvos politinio gyvenimo užkulisius. Ko tik nebuvo per praėjusias savaites – ir pritrenkiantis Broniaus Bradauskos poelgis, parodantis jo požiūrį į Sausio 13-ąją, ir eiliniai Seimo pirmininke paskirtos Loretos Graužinienės išpuolai prieš valstybės vadovę Dalią Grybauskaitę, sukelę politologų ir politikos apžvalgininkų nuostabą, ir Rusijos ekonominio bei informaciniu karo prieš Lietuvą viražai, lyg tyčia suintensyvėje prieš lapkričio pabaigoje įvyksiantį Rytų partnerystės viršunių susitikimą.

Graužinienė kimba Prezidentei į atlapus

Daug kas laukia nesulaukia, kada baigsis Prezidentės D. Grybauskaitės kantrybė ir ji atsikirs moteriai, likimo atsitiktinai pasodintai į Seimo pirmininko kėdę. Kai kuriose žiniasklaidos priemonėse jau kalbama apie „dviejų pirmųjų Lietuvos ponų konfliktą“. Na, visų pirma, pirmaja Lietuvos ponia gali būti tik Prezidentė, kuri ir pagal Konstituciją yra vadinama „valstybės vadove“, o kad Seimo pirmininkės kėdėje sédinti L. Graužinienė save pavadino „valstybės vadove“, dar nereiškia, jog ji irgi yra „pirmoji“. Ką ir bekalbėti – L. Graužinienė V. Uspaskicho valia tapus Seimo pirmininke, politologai pareiškė, kad šiai „darbietei“ trūksta charizmos, tačiau darbarai aiškėja, kad jai trūksta ne tik charizmos. Vien ko verti jos „atsiprašymai“ ne tuo adresu ir ne tuo laiku! Ypač nuskambėjo Seimo pirmininkės „mandagumo aktas“ per spalio pabaigoje įvykusį svarbų tarptautinį renginį Vilniuje: nors Europos Sąjungos (ES) reikalų parlamentinių komitetų konferencijos (COSAC) darbotvarėje Prezidentės žodis per posėdžio atidarymą nebuvo numatytais, prasidėjus šiai svarbiai tarptautinei konferencijai L. Graužinienė... atsiaprāsė dalyvių, kad nedalyvauja Prezidentė! (Tai yra Bendrijos valstybių parlamentų Europos reikalų komitetų ir Europos Parlamento (EP) narių susitiki-

mas, kurį kiekvieno pirmininkavimo metu rengia ES pirmininkaujančios valstybės narės parlamentas. Red. past.) „Prezidentės dalyvavimas COSAC konferencijos atidaryme ir nebubo numatytais. Šalies vadovė konferencijos dalyvius šiandien priims prezidentūroje. Tai iš anksto suderinta su Seimu ir konferencijos organizatoriais, – BNS paaiškino Prezidentės atstovė Daiva Ulbinaitė, vos tik pasirodė pranešimai apie L. Graužinienės atsiaprāsinėjimus konferencijoje. Politikos apžvalgininkai tokį dabartinės Seimo pirmininkės veiksmą pavadino „kibimu Prezidente į atlapus“, bet nesuklystume pavadindami šį atsitikimą ir prastu Seimo darbu, už kuri tiesiogiai atsakinga L. Graužinienė (jos komanda taip ir nesugebėjo paaiškinti, kuo remdamasis Seimo pirmininkė atsiaprāsinėjo, o pati Seimo pirmininkė nepanoro apibūdinti situacijos netgi paaškėjus, kad Prezidentės dalyvavimas renginyje nebubo numatytais paties Seimo atstovų siūlymu).

Užtat atidesni užsienio svečiai negalėjo nepastebėti siaubingos nepagarbos valstybės Prezidente... Perfrazuojant komunistinio teroro pradininko Lenino posakį apie valstybės valdymą ir melžėjas, galima pritarti, kad ir ne kiekviena buhalterė galivaldyti valstybę. Tad belieka tikėtis, kad valstybės vadovei D. Grybauskaitėi užteks kantrybės ir ji nesileis įtraukiamai į Seimo pirmininkės režisuojamą spektaklį. Juk niekam nekyla abejonių, kad V. Uspaskichas L. Graužinienė pasodino į šį postą vien todėl, kad išprovokuotų konfliktą su Prezidente. Kodėl jam to reikia? Matyt, ne tik keršto sumetimais – juk nuo Prezidentės priklauso Lietuvos teisėjų statusas, tad kas paneigtų tikimybę, kad užmačios siekia daug toliau? Gal tada ir „darbiečių“ pretendento į respublikos prezidento postą Artūro Paulausko kandidatūra neatrodytu tokia nereikšminga? O ką – žmogus nesvetimas teisėsaugoje, gal ras „pažinčių“ ir „juodosios“ buhalterijos byla bus peržiūrėta kitu rakursu? Vėlgi teisūs buvo politologai, teigdami, kad Darbo partija darosi politinio nestabilumo Lietuvoje priežastimi.

Pieno karas parodė tikruosius veikėjų veidus

Dar rugsejį prasidėjusios Lietuvos vežėjų problemos pasienyje su Rusija galiausiai baigėsi Lietuvos pieno produkcijos gamintojų ir pardavėjų problemomis – nepaaiškinusi jokių motyvų, Rusija uždraudė įvežti pieno produktus iš Lietuvos (tiesa, vėliau visgi pasirodė aiškinimų, neva dėl prastos kokybės). Kas kaip elgesi šioje situacijoje? Šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė paragino Vyriausybę išnaudoti visas tarptautines galimybes, kad Rusija būtų priversta laikytis savo įsipareigojimų, senojo raugo komunistėliai puolė aiškinti, kad pieno produktų blokada yra Kubiliaus ir visų konservatorių nuopelnas,

o premjeras A. Butkevičius, apsimetinėjės, kad Rusijos pasienyje nieko nevyksta, galų gale kaip senais gerais laikais pasiuntė į Maskvą „landų žmogų“ Vitkų, kad šis „susitartų gražiuoju“. Deja, susitarti nepavyko, televizijų pramoginėse laidose pasirodė parodijų apie tariamus premjero skambučius į Maskvą, parduojuvių lentyneose atsirado lietuviškų pieno produktų su rusiškomis etiketėmis (idomiausia, kad pasigirdo tvirtinimų, jog jų kokybė gerokai pranoksta lietuviškomis etiketėmis pažymėtuosis), atvažiavo kažkokia rusų delegacija patikrinti pieno perdirbėjų švarą, L. Graužinienė eilinį kartą kibo į atlapus Prezidente, neva ši nesirūpina problemos sprendimui... Bet visus pranoko Seimo narys socialdemokratas Bronius Bradauskas. Jis neva dėl pieno uždraudė rodyti filmą apie Saušio 13-ąją: istorinėje Seimo Kovo 11-osios salėje vyko svarbus Lietuvos pirmininkavimo Europos Sąjungos Tarybai renginys – tarpparlamentinė ES ekonomikos ir finansų valdysenos konferencija, kurioje dalyvavo apie porą šimtų svečių iš visos Europos. Tai štai šios konferencijos dalyviams buvo ketinama parodytai dokumentinių filmų apie Saušio 13-osios ivykius. Be abejo, šis filmas būtų supažindinę su nesena Lietuvos istorija ir neabejotinai paaškinęs dabartinių Lietuvos ir Rusijos santykijų esmę. Deja, konferencijos dalyviai filmo apie Lietuvos neprisklausomybės atkūrimą neišvydo, nes Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas socialdemokratas B. Bradauskas jį uždraudė rodyti, motyvuodamas, kad Saušio 13-osios vaizdai gali suerzinti į konferenciją pakviestus Rusijos ambasados atstovus. Bet ši seimūno baimė, pasirodo, buvo bereikalinga – jokie Rusijos ambasados atstovai nemate reikalo atvykti į konferenciją. Tačiau rusofobijos atvejis – kaip ant delno: jau ne pirmas kartas, kai B. Bradauskas bijo net pirmą pajudinti, kad, ginkdie, nesupykštū Rusija. Ar būtų sprendžiamas duju klausimas, ar pieno – jokio skirtumo, svarbu kad maža Lietuva „nelotų lyg mažas šunelis ir nesupykintu Rusijos“ (taip savo rinkėjams kalbėjo B. Bradauskas Elektrėnuose). Idomu, kodėl šis Seimo narys taip bijo Rusijos? Ar tai susiję su jo verslu? Bala žino. Bet dar įdomiau štai kas – Rusijai vykdant intensyvų informacinių propagandinį karą prieš Lietuvą (melagingos, tendencingos medžiagos pilni rusiški internetiniai portalai) Pirmasis Baltijos kanalas parodo melo ir šmeižto kupiną laidą apie Saušio 13-ąją, o Lietuvos Respublikos Seimo narys B. Bradauskas uždraudžia dokumentinį filmą apie Saušio 13-osios ivykius rodyti užsieniečiams... Keistas sutapimas, tiesa?

Kieno pusėje kai kurie Lietuvos veikėjai?

Spalio 31 dieną BNS paskelbė Lietuvos vadovams ir Seimo Nacionali-

nio saugumo ir gynybos bei Užsienio reikalų komitetams VSD pateiktą medžiagą apie Rusijos ketinamas rengti informacines atakas prieš Lietuvą ir jos vadovus. Nesileidžiant į vėliau kilusias kalbas apie šios medžiagos paviešinimo peripetijas, galima teigti, kad tokios atakos jau vykdomos kai kurių Lietuvos politinių veikėjų rankomis. Štai diskutuoja „Drąsos kelio“ partijos atstovas P. Gylys apie Prezidentės D. Grybauskaitės veiklą, skaitai jo pasiskymus ir stebiesi – ar jis apsimeta nesuprantantis, dėl ko kilo pieno karas ir kodėl mūsų verslininkams siūloma labiau orientuotis į patikimesnes rinkas Vakaruose, ar tikrai nesupranta? Pastarasis atvejis neįtikėtinas. Tačiau akivaizdu, kad raudona linija einantys P. Gylio postrangavimai apie neva Prezidentės neteisingą elgesį tiek su Rytais, tiek ir su Vakarais, yra ne atsitiktiniai, jų tikslas – antrinti L. Graužinienėi, vykdantiai „antiprezidentinę“ kampaniją. Beje, šiose diskusijose pasirodė ir senokai viešoje politinėje arenaje nematyti veikėjai, pavyzdžiui, Rolandas Paulauskas. Todėl skaitai jų pasiskymus apie Prezidentę ir galvoji – kas tie žmonės, taip koneveikiantys valdžią (tačiau apdairiai ją suplakantys su konservatoriais ir D. Grybauskaitė, o ne su valdančiąja koalicija)? Paskui prisimeni, ką veikė šie paulauskai Lietuvai atkūrus neprisklausomybę, kieno poziciją jie palaikė, ir nustoji stebėtis. Tik kirba neatsakytas klausimas – kodėl šie veikėjai vėl pasirodė arenaje? Kas juos paskatino ilgai tylėjus vėl prabilti?

Kodėl puolama Prezidentė?

Prezidentė Dalia Grybauskaitė spalio 31 dieną pareiškė esanti informuota, kad prieš Lietuvą ir ją asmeniškai bus rengiamos informacinių provokacijos. „Šiandien esu informuota, kad prieš Lietuvą, prieš Rytų partneres ir mane asmeniškai įtoliau bus rengiamos informacinių provokacijos. Viena iš pagrindinių priežascių, matyt, yra sėkmingas Lietuvos pirmininkavimas Europos Sąjungos Tarybai ir, ko gero, taip pat Lietuvos siekis energetinės neprisklausomybės, – pareiškė D. Grybauskaitė. Jokia paslaptis, kad pagrindinis „kompromatas“ prieš D. Grybauskaitę bus jos praeitis, kuri, tiesą sakant, buvo ir liks kaip neišvengiamas balastas. Vis dėlto užuominos, kad neva ji besimokydama partinėje mokykloje bendradarbiavo su KGB, neatrodė rimtai – nebūkime naivūs, Rusijos specialiosios tarnybos savo agentų niekada neišduoda! O jei kam kiltų klausimų, kodėl taip puolama valstybės vadovę D. Grybauskaitę, galima atsakyti papras tai: puolama todėl, kad Rusijai ir jos pakalikams nepatinka provakarietiškas kursas, kurio tvirtai laikosi Prezidentė.

Gintaras MARKEVIČIUS

Jubiliejaus aidai

Spalio 12 dieną įvykės Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos (LPKTS) 25-metis sukėlė grandinę reakciją – prasidėda ir LPKTS filialų jubiliejus, nes daugelis klubų buvo suburti tuoju po „Tremtinio“ klubo prie Lietuvos kultūros fondo įkūrimo 1988 metų rugpjūčio 23 dieną.

minklo tremtinių ir politinių kalinių atminimui. Minėjimą pagerbė ir svečiai – LPKTS valdybos pirmininkas Edvardas Strončikas, Biržų filialo pirmininkė Danguolė Žiukienė ir kiti.

Valdybos pirmininkas kartu su filialo pirmininku įteikė apdovanojimus LPKTS Panevėžio filialo nariams: 1-ojo

na Čeponi, Praną Pocių, Raimundą Pankevičių, Algirdą Blažį.

Ataskaitinių pranešimų metu buvo išvardyti veiklos sritys, atlikti darbai per pasutinius dvejus metus. Susirinkimo dalyviai filialo pirmininko, Finansų ir Etikos komisijų atskaitas įvertino „gerai“. Po filialo valdybos ir tarybos rinkimų susirinkimas baigė darbą. LPKTS Panevė-

LPKTS Panevėžio filialo 25-mečio minėjimo dalyviai

Vienas iš pirmųjų „Tremtinio“ klubo skyrių gimė Panevėžyje, 1988 metų spalio 23 dieną. Steigiamajame susirinkime dalyvavo apie 750 žmonių. Po 25 metų – 2013-ųjų spalio 26-ąją įvykusime minėjime ir ataskaitiniame rinkiniame susirinkime konferencijoje susibūrė apie 150 narių.

Susirkę bendro likimo draugai minėjimą pradėjo Tautiška giesme. Tylos minute pagerbėme išėjusius Amžinybėn, nunešėme gėlių prie „Atminimo sieneles“ – pa-

laipsnio žymeniu „Už nuo pelnus Lietuvai“ apdovanota Genė Danutė Rozenbergienė, 2-ojo laipsnio – Regina Pleškienė, 3-iojo laipsnio – Irena Ona Banvičienė, Marijonas Mincė ir Kazys Dūda.

Minėdami skyriaus – darbar filialo (nors mieleenis lie туviškas žodis „skyrius“, o ne primesta svetimybė) istoriją, minėjome ir savo bendražygus: nuo pirmojo iki paskutinio skyriaus pirmininkus: Jurgi Gasiūną, Praną Skeivę, Romualdą Paplauską, Jo-

žio filialo pirmininko rinkimai atidėti iki lapkričio 8 dienos.

Minint skyriaus (filialo) istoriją apgailestauta, kad šiandieniniai kalbėtojai ir rašytojai mėgsta terminą „istorinė atmintis“. Ji mums brangi, stengiamės išsaugoti ją. Tik ir čia lenda yla iš maišo. Negražu, kai istorinė atmintis pateikiama tik kai kuriems naudinga, tik „šventė“, tai yra ką nuveikė dabartinių veikėjai ir dažniausiai ne Lietuvos naudai.

(keliamo į 7 psl.)

Lietuvių tremties atgarsiai spektaklyje „Lietaus žemė“ pravirkdė Briuseli

(atkelta iš 1 psl.)

Kodėl būtent šis istorijos laikotarpis pasirinktas spektaklio veiksmui, dažnai klaušiama ir „Lietaus žemės“ režisierius Aido Giniočio. „Tiesiog aš toks žmogus, kuriam norisi kalbėti apie Lietuvą, nes Lietuvoje žodžiai patriotišumas ar meilė Lietuvai yra labai nepopularūs, ir jei pradėsi apie tai kalbėti, galbūt nesuprastas ir nešiuolaiškas. Ypač karta, jau augusi po nepriklausomybės, gavo labai daug „oficiozo“, mažai žinių apie tai, kaip buvo, kaip turėjo būti, atsirado tarsi toks atsiribojimas ir aiškinimas, kad mes žinome, jog tie partizanai buvo teisingi žmonės arba neteisingi žmonės, ar panašiai. O čia norėjosi, kad kiekvienas pažiūrėtų į savo artimuosius ir pabandytų su-

prasti, kokia yra trapi riba tarp to, kaip mes gyvename dabar, ir kas gali atsitikti mums patekus į tam tikras ekstremalias salygas. Mes neteisineome nei vienų, nei kitų pilietinių ar politinių pažiūrų žmonių, bet bandėme žiūrėti, kas atsitinka žmogui, kaijis patenka į tokias aplinkybes. Kabinome ne politini, o pilietini ir žmogišką aspektą“, – po spektaklio pasakojo režisierius.

Pasakojimas apie pasakojimus

Lietuvos Nuolatinėje atstovybėje Briuselyje spalio viduryje parodytas spektaklis buvo verčiamas į anglų kalbą ir papildytas Lietuvos 20 amžiaus istorijos kontekstu.

„Lietaus žemė“ yra puiki sintezė – tai ir Lietuvos isto-

rijos, ir kultūros pristatymas. Kai pirmą kartą pamačiau spektaklį, man labiausiai ištrigo, kad Jame apie istoriją kalbama kitaip, ne formaliai, kaip dažnai girdime ją pristatant per oficialius minėjimus. Nesinori, kad tokie svarbūs istoriniai įvykiai, kaip eksponatas, būtų padėti po stiklu. Norisi, kad jie sukeltų žmonėms tam tikras mintis, pamąstymus“, – sake EP narė R. Morkūnaitė. Tieki Briuselio lietuvių, tiek svečių iš kitų valstybių reakcijos po spektaklio irodė, kad šiakart Lietuvos istorija ištisies pavyko papasakoti įtaigiai ir įsimenamai.

Spektaklis „Lietaus žemė“ Dalios Tamulevičiūtės profesionalių teatrų festivalyje apdovanotas kaip „Geriausias nacionalinės tematikos“ spektaklis.

Jurga BUZYTĖ

Darbai dar nebaigt

Marga jubiliejaus pynė

Šių metų spalis buvo dosnus jubilieju ir sukakčių. Neseniai nuaidėjo įspūdingos LPKTS veiklos 25-mečio iškilmės Kauko sporto haleje, savus jubiliejus švenčia ir ne vienas sajungos padalinys. Jų gretose – LPKTS Kretingos filialas.

Kretingos „Tremtinio“ klubas įregistruotas 1988 metų spalio 12 dieną. Buvę šio krašto politinių kalinių, tremtinių, pakvieti burtis, kurti bendraminčių ir likimo draugų klubą, entuziastingai įėmė širdžiai mielos veiklos. Jau pirmaisiais klubo įkūrimo metais pareiškė norą prasmingai veikti per 100 narių. Pradžioje išvien dirbo kartu su Lietuvos Persitvarkymo Sajūdžio žmonėmis, vėliau – savarankiskai. Iš užmarštis pradėta kelti tautos simbolius, žadinti patriotinį sąmoningumą. Pirmiausia buvo atsta tyta Kretingos kapinėse sugriauta koplyčia, iškilo didinamas Nepriklausomybės paminklas, pastatytas akmuo „Tautos kančių atminimui“, prie tvenkinio iškilo koplystulpis NKVD nukankintų au kų atminimui. Perlaidoti Kretingos apylinkėse surastų žuvusių partizanų, pargabentų iš tremties vietų negrižusių kraštiečių palaikai. Suburtas tremtinių ir politinių kalinių choras, pavadintas „Atminties versme“, aktyviai dalyvaujantis šventėse, iškilmėse iki šiole. 1997 metais LPKTS skyriui vadovavo Irena Milašienė, nuo 1998-ųjų – Krasnojarsko krašte gimusi tremtinė Valerija Žalienė.

Pagrindinės filialo veiklos kryptys – įvairiomis priemonėmis bei formomis jamžinti laisvės siekio idėją, ją puose lėti ir ginti, išsaugoti ir ateities kartoms perduoti tremties istoriją. Siekiant tai įgyvendinti Kretingos filialo nariai dalyvavo išvykose į tremties vietas – Krasnojarsko kraštą, Bogučianus, Rešotus, Murtą. Ekspedicijose dalyvavo ne tik buvę tremtinių, bet ir jų vaisiai bei vaikaičiai. Apie tai, kas nuveikta per 25 metus, šventiniamine minėjime papasakojo LPKTS Kretingos filialo pirmininkė V. Žalienė, tarybos nariai, svečiai. Visi akcentavo, kad darbai dar nebaigti, ir kaip iki šiol reikalingos visų darbščios rankos ir karštos širdys.

Staigmenos ir dovanos

Pasitinkant jubilieju kretingiškė tautodailininkė Virginija Laučinė LPKTS Kretingos filialui padovanovojo savo rankomis atliktą meno kūrinį – išsiuvinėtą filialo vėliavą. Joje jamžinti keturi prasminges simboliai: bėgiai – kėlionė į Rytus, rūtos šakelė – Tėvynės ilgesys, plunksna – parašyti prisiminimai, knyga – testamentas jaunimui.

Tautodailininkės vyras – buvęs tremtinys, tad ir jai nesvetimos patirtos kančios ir Tėvynės ilgesio idėjos. Ji anksčiau pažadėjo kretingiškiams tremtiniams ir politiniams kaliniams padovanoti vėliavą, kad jie turėtų ne tik LPKTS, bet ir savo filialo, ir ši spalį pažadą ištesėjo.

Jubiliejaus proga skirta ir kretingiškės Leokadijos Bėlinytės-Kaukėnenės knyga „Prisiminimai“. Autorė skaitojo veda takais, kuriais paciai teko vargelį bristi. Už tai, kad tévas pasirinko partizano kelią, mama, keturi vaikai ir seneliai buvo išvežti į Permės sritį. Gražiuosis Aukštaitijos ezerėlius ir pušynus tėviškėje, kur gimė ir augo, teko palikti ilgiems metams. 1946 metais tévas žuvo įnirtingų kautynių su čekistais metu. Vaikų likimu, senų tėvų, ištremtų į Sibirą, priežiūra teko rūpintis mamai, jos pagalbininke ir padėjėja buvo paauglė duktė Leokadija. Ji „Prisiminimų“ knygoje pasakoja apie patirtas negandas, badą, sunkų darbą, ligas ir senelių mirtį. Moters atmintyje tie vaizdai gyvi iki šiol, ir ji „moteriškai švelniai“ pasakoja apie kasdienybę, nedideles šventes ir norą sugrižti į Lietuvą. Sibire susipažinus su tremtiniu Jonu Kaukėnu su jungė savajį likimą, į pasaulį atėjo duktė Janina. Po tremtyje ilgesio ašaromis aplaistytų gimtujų namų, rodos, daugiau nieko nereikėjo, tik ikvėpti tėviškės oro! Bet sovietų okupuota Lietuva nelaukė grįžtančių savo vaikų. Jaunai šeimai niekas nenorėjo net išnuomoti kampo, dirbti – juolab nebuvo galimybės. Buvusių „priešų“ niekas nesirengė priregistruoti, o be registracijos – negausi darbo. Nors imk ir pasikark! Kai kas net grįžo atgal į tremties vietas, ir ten kūrė savo ateitį.

Tik dėl laimingos atsikintumo Leokadija ir Jonas Kaukėnas iškūrė Kretingoje. Visam laikui. Čia prabėgo laimingų metų virtinė ir skaudžių išgyvenimų akimirkos. Mirė tremtyje paliegusi mama, vėliau – ir vyras, kuriam sveikata atėmė Sibiro šaltis, alkis ir sunkus darbas. Tačiau Leokadija, atrémusi gyvenimo jai atsiustus smūgius, išliko kūpina entuziazmo, vilties ir blaivių žvilgsnių žvelgiant įgyvenimą: „Iš viso mano sunkaus ir permanentingo gyvenimo, ši, paskutinė, atkarpa yra geriausia, ir gyventi vis dar įdomu,“ – knygos pabaigoje rašo autorė. Geriau nepasakysi! Sibiro šalčių grūdinta, nepritekių naštą pakelusi, ji nejaučia nei pykčio, nei gėlos. Tiks savo vargo akmenimis grįstą kelią aprašo nuosirdžioje ir atviroje knygelėje „Prisiminimai“.

Aušra ŠUOPYTĖ

Parengta pagal 2013 m. spalio 12 d. „Svyturį“ Nr. 78 (8496)

Negrūžusiųjų atminimo įamžintojas

Daug tūkstančių kilometrų skrodė traukiniai vagonai, skirti galvijams gabenti, Rusijos platybėmis Rytų kryptimi. Jie vežė iš Lietuvos vyrus, moteris ir vaikus į tremtį, į tolimus nežinomus kraštus. Daugelis iš jų nesugrįžo į tėviškę – jų palaikai liko Šiaurės tundroje, Sibiro taigoje ar Kazachstano stepėje. Jų įamžinimui Lietuvoje pastatyta nemažai paminklų. Vienas iš jų, labiausiai iprasminantis šią skaudžią Lietuvos gyventojų tragediją, – „Tautos kančių“ memorialas, įrengtas Kauno Petrašiūnų kapinėse, kuriose palaidoti ir šiuo metu laidojami Lietuvai nusipelnę asmenys. Kauno miesto savivaldybė 1995 metais šiose kapinėse memorialui įrengti paskyrė nemažą plotą. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungai ir LPKTS Kauno filialui prireikė beveik 10 metų projektą paversti kūnu. Buvęs tremtinys, architektas Vaclovas Sakalauskas, pateikė savo projektą, laimėjo paskelbtą konkursą. Taivienas reikšmingiausiu architekto Vaclovo Sakalausko kūrybos darbų. Šis architektūrinis meninis kompleksas susideda iš atskirų kompozicinių elementų: stelų, kryžių, grandinių ir metalinių vardinų žiedų su lietuvių įkalėjimo ir tremties vietovių pavadinimais. Siame memoriale lieknos pušys, sukaustytos ir tarpusavyje sujungtos sunkionis grandinėmis, simbolizuoją mūsų tautiečius, patekusius į represijų gniaužtus, bet išlikusius orius ir nesugnuždytus. Visą ansamblį vainikuoja balto Angelos skulptūra, kurios autorius skulptorius Sigitas Straigis.

Memorialo projekto autorius architektas Vaclovas Sakalauskas nuo vaikystės patyrė tremtinio dalią, todėl savo kūriniu sugebėjo perteikti atitinkamą nuotaiką, subtiliai iprasmindamas negrūžusiųjų atminimą bei kančią. Tai poetizuotai yra aprašės savo eilėraštyje „Prie memorialo“:

*Kelionėn lydėjo ne rūtos, ne rožės,
Plieniniai durtuvai ir šautuvų buožės.
Mirėjo sargybos raudoni „pagonai“,
Dundėjo tollyn gyvuliniai vagonai.*

1941 metais Vaclovas Sakalauskas, būdamas septynerių metų vaikas, kartu su mama buvo ištremtas į Kazachstaną. Tolimas buvo kelias iš Skaudvilės iki Kazachstano gyvenvietės Dossor, kur kartu su suaugusiais jam teko patirti visus tremties sunkumus ir žiaurumą.

Vaclovo mama teko patirti ne tik sunkų kasdieninį darbą, bet ir pastovų alkano sūnaus žvilgsnį. Apie tai jis dalijosi savo prisiminimais: „Tik dabar, sulaukęs garbingo amžiaus, negaliu be ašarų išsivainduoti, ką jautė mamos širdis, kai vaikas, paliktas vienas tarp sventimų, alkanas bėgioja nežinia kur ir su kuo. Negaliu pamiršti, kai mama dėl nepakankamo maisto bei organizmo išsekimo susirgo „cinga“ ir gulėjo ligoninėje. Kai atėjės jos aplankytį pasistebdavau prie palatos lango, ji savo skurdaus maisto dalį atiduodavo man. Nuo šios ligos mirė ne vienas tremtinys.

1958 metais Vaclovo mama sugrįžo į Lietuvą palaužta sveikata ir 1962 metais paliko šį pasaulį, sulaukusios 54 metų. Palaidota Adakavo bažnyčios šventoriuje netoli Skaudvilės. Tėvas – buvęs Lietuvos šaulių sajungos narys, gyveno atskirai, represijų išvenę, rezistencijos metais Tauragės apskritijoje kovojo partizanų gretose.

Vytautas GULIOKAS

Vytautas GULIOKAS

Sveikiname

Nuoširdžiai sveikiname jubilieju švenčiančius LPKTS Jurbarko filialo narius:

Elzbieta DOVYDAITIENĖ – 90-ojo,

Stanislovė GIEDRAITIENĖ – 75-ojo,

Algimantė ISTRAJU – 60-ojo,

Kristinė KINDARAVIČIENĖ – 60-ojo gimtadienio proga.

Linkime daug sveikatos, prasmingų darbų ir Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialas

* * *

Sveikiname buvusį tremtinį Juozą KAŠPONĮ, sulaukusį 88 metų.

Tegul dangus Jums sėkmę lemia

Visuos darbuos, visuos keliuos,

Tegul gyvenimo kelionėj

Tik sveikata ir džiaugsmas lydi Jus.

LPKTS Kupiškio filialas

* * *

Gyvenimas – tai nesibaigiantis laukimas,

Jau atlikti ir dar nepradėti darbai.

Gyvenimas – tai amžinas siekimas

Suspėti padaryti tai, ko dar nepadarei.

Buvusią tremtinę Veroniką MOCKUVIENĘ sveikiname garbingo 85-ojo gimtadienio proga.

LPKTS Kupiškio filialas

* * *

Buvusį tremtinį Antaną AŠMEGĄ sveikiname 84-ojo gimtadienio proga. Linkime geros sveikatos ir sėkmės.

Gimtadienis lai neša pilną kraitę

Laimės ir skalsos,

O širdž didelę ir kilnią

Tavasis Angelas globos.

LPKTS Kupiškio filialas

* * *

1941 m. Krasnojarsko sr. Jurjevo r. buvusį tremtinį Vaclova SAKALAUSKĄ.

Prabėgo metai tarsi rūkas kloniais,

Tarsi daina vakarė sutemų,

Nuskriejo metai tarsi pienės pūkas,

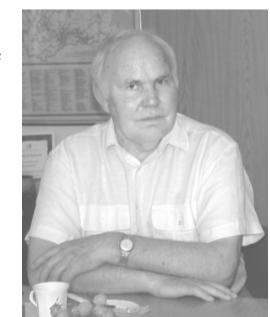
Pribarstė plaukus žiedlapiai baltų.

Ju buvo ir prasmingų, ir laimingų,

Ir tarsi akmenys sunkių.

Užtat šiandieną iš širdies Jums linkim

Laimingų metų ir ilgų.

LPKTS Kauno filialas

* * *

Kokie tų metų žingsniai dideli,

Jie daug ką nusinešė į praeitį,

Nei sulaikyti, nei sulėtint negali

Ir šiandien rankose laikai jų patirti.

Garbingo 80-ojo jubiliejaus proga sveikiname Genovaitę KREGŽDAITĘ-URBONAVIČIENĘ.

Linkime stiprios sveikatos ir Dievo palaimos.

LPKTS Jurbarko filialas, choras „Versmė“, brolis ir sesuo, artimieji

* * *

75-ojo gimtadienio proga nuoširdžiai sveikiname buvusį Permės ir Mordovijos lagerių politinį kalini, „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ redaktorių, Kauno arkivyskupą metropolitą Sigitą TAMKEVIČIU.

Linkime sveikatos ir Auksčiausiojo palaimos.

LPKTS valdyba

* * *

75-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią Irkutsko sr. Zimos r. tremtinę Aldoną STAUGIENĘ.

Tegul širdies dosnumas neišsenka,

Veide negesta šypsena šilta,

Lai laimė ir sėkmė Tau tiesia ranką

Ir niekad neapleidžia sveikata.

LPKTS Kauno filialas ir palemoniečiai

* * *

70-ojo jubiliejaus proga nuoširdžiai sveikiname buvusią tremtinę, buvusią choro „Tremties aidai“ narę, LPKTS Biržų filialo pirmininkę Danguolę ŽIŪKIENĘ.

Linkime geros sveikatos, energijos, kūrybiškumo ir Dievo palaimos dirbant istorinio atminimo įamžinimo darbą.

LPKTS valdyba

Gražiškiuose įamžintas partizano Vėjo atminimas

„Galima sakyti, išliejau vi-są savo kraują Suvalkijos ly-gumose. Tebūnie pamoka mūsų brėstančiam jaunimui, kad aukotis už Lietuvos lais-vę ir nepriklausomybę yra šventa kiekvieno padoraius lietuvių pareiga. Paaukotas jaunu partizanu kraujas tebū-nie įrašytas į mūsų istorijos la-pą kaip šventa kova, už kurią aukojo ir dešimtys tūkstan-cių gyvybių buvo paguldytos ant Lietuvos laisvés aukuro,“ – rašė Antanas Ambrulevičius-Vėjas, Tauro apygar-dos Vytauto rinktinės parti-

nuteistas 25 metus kalėti la-geriuose ir 5 metus gyventi tremtyje. Penkeriems me-tams jam buvo atimtos pilie-tinės teisės.

Ne kartą pabuvojęs mir-ties spąstuose, patyręs ne-zmoniškus kankinimus, Antanas Ambrulevičius perėjo vias kalėjimų, lagerių ir tremties golgotas.

Spalio 20 dieną Gražiš-kiuose, Vilkaviškio rajone, buvo atidengtas ir pašventin-tas paminklas šiam prieš keletą metų mirusiam garbin-gam Tėvynės sūnui. Pilnuté-

kienės. Renginio metu Vilka-viškio krašto muziejaus direk-torius Antanas Žilinskas pa-passakojo Antano Ambrulevi-čiaus-Vėjo gyvenimo istoriją, pristatė muziejaus darbuoto-jų parengtą parodą. Labai nuoširdžiai apie savo tėvą kal-bėjo duktė Irena, gyvenanti Bauskės miestelyje, kur grį-žes iš tremties gyveno ir Antanas Ambrulevičius. Irena atsivežė pluoštą straipsnių iš laikraščių, knygų, kuriuose pagerbtas tėvo – menininko skulptoriaus – atminimas. Pasirodo, kad Rusijoje, pra-ėjus tiek metų, Ambrulevi-čius yra atsimenamas ir ger-biamas. O mūsų Tėvynėje jo sukurti paminklai niekinami ir netgi naikinami. Apie tai su nuoskuda pasakojo LPKTS Alytaus filialo pirmininkė Sta-sė Tamašauskienė. 2004 me-tais nežinomi vandali „Moti-nos tremtinės“ skulptūrą nu-vertė ir sudaužė. Ši skulptūra prieš autoriaus Ambrulevi-čiaus valią buvo pastatyta vi-sai ne ten, kur jis norėjo.

Renginyje dalyvavę Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejaus direktorius Stanislovas Sajauskas ir prof. Justinas Sajauskas pasidalijo neseniai išleisto albumo „Ma-rijampolė. Partizaninis ka-ras“ apie partizanus kūrimo aplinkybėmis. Nepaprastai vertingame leidinyje, 87 pus-lapyje, galima rasti nuotrau-ką, kurioje įamžinti Antanas Ambrulevičius ir J. Astašaus-kas. Justino Sajausko knygoje „Žinau tavo vardą“ yra pa-teiktos Antano Ambrulevi-čiaus slapyvardžio Vėjas kil-mės aplinkybės (psl. 170). Paminklo šventinimo iškil-mėse dalyvavo ir partizanų duktė Martina Aštrauskaitė-Bikuličienė, daug metų atida-vusi tiesos apie savo tėvą par-tizaną paieškai. Vilkaviškio sa-vivaldybės tarybos narys R. Žiemys pasidalijo mintimis apie partizanų atminimo įam-žinimą Vilkaviškio rajone.

Renginio metu savo knygą „Kad ašara neverkt“ pri-statė kaunietis poetas Albi-nas Slavickas. Leidinyje ra-dau pasakojimą „Liaudies gy-nėjo odiseja“ ir apie „žmogų legendą“ Antaną Ambrulevi-čių, taip pat apie Joną Asta-šauską.

Dėkodama paminklo sta-tytojams: Jonui Astašauskui, ūkininkui A. Durneikai, UAB „Vito akmenys“ direk-toriui V. Špakauskui, padéką reiškiu ir LGGRTC aukų rē-mimo ir įamžinimo fondui, iš dalies finansavusiam paminklo statybą.

Dalija KARKIENĖ
Romo Cėplos nuotr.

Gražiškiuose, Vilkaviškio rajone, atidengtas ir pašventin-tas paminklas Tauro apygardos Vytauto rinktinės partizano Antano Ambrulevičiaus-Vėjo atminimui

zanas, savo knygoje „Kelio atgal néra“. Ją iš kraštoto-ri-niko ats. ltn. Gintaro Lu-činsko gavau 2008 metais. Ir nuo tada nedavé ramybės min-tis – būtina įamžinti šio par-tizano atminimą. 2010 metais su marijampoliečiais Alfonsu Paliuliu, Romu Rusteika ir šilsodiečiu Jonu Astašausku nusprendéme pastatyti atmi-nimo ženkla šiam mūsų Tėvynės sūnui, kuris Tauro apygardoje, „o gal ir visoje Lietuvoje“ buvo vienintelis partiza-nas, atėjęs į Laisvés kovotojų gretas iš sovietinio NKVD. „Ir kažin, ar daug pasaulyje menininkų, drozinėjusių dir-binus iš savo pačių kaulų?“ – 2002 metais klausė „Alytaus naujienose“ Henrikas Rim-kus, parašęs pratarmę Anta-no Ambrulevičiaus knygai.

Gintaras Lučinskas parti-zano autobiografijoje rašė, kad Dainavos sūnus Antanas Ambrulevičius į Suvalkiją bu-vo paskirtas po metų, kai bai-gė NKVD operatyvininkų mokyklą Vilniuje. 1945 me-tais buvo paskirtas Vilkaviškio rajono operatyviniu iga-liotiniu. 1946 metais jis už-mežgė ryšius su Tauro apygardos Vytauto rinktinės par-tizanais. 1947 metais, turėda-mas žinių apie gresiantį su-é-mimą, pasitraukė pas partiza-nus, dave priesaiką ir tapo partizanu, slapyvardžiu Vė-jas. 1947 metais po suémimo jis kalėjo Kauno kalėjime. Pa-baltijo karo tribunolo buvo

léje Šv. Mykolo Arkangelo bažnyčioje Šv. Mišias aukojo klebonas Dainius Gurevičius. Diena buvo lietinga ir vėjuo-ta, tačiau žmonių iš įvairių Lietuvos vietų susirinko dide-lis būrys. Iš iškilmes iš Latvijos atvažiavo partizano duktė Irena su vyru, LPKTS Alytaus filialo nariai.

Atidengti paminklą su-teikta garbė Jonui Astašaus-kui, pagrindiniam šio pa-minklo iniciatoriui ir statyto-jui, bei Gražiškių seniūnei Romutei Didvalienei. Pa-minklą pašventino klebonas Dainius Gurevičius. Prie vė-kyje plazdančių vėliau nu-skambėjo valstybės himnas. Tautiniai drabužiai apsi-rengusios Gražiškių mokyklos moksleivės prie paminklo padėjo bažnyčioje pašventin-tų žvakių. Pražydo gėlės, su-spindo akmenyje iškalti žodžiai: „Tas laisvės nevertas, kas negina jos“. Ansamblis „Šaulys“, vadovaujamas Algimanto Šerono, padainavo mėgstamų partizanų dainų.

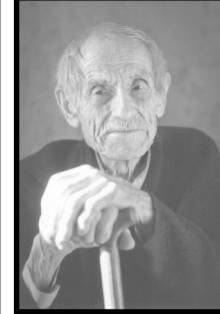
Po paminklo pašventini-mo Gražiškių kapinėse trum-pam susikaupėme bažnyčios šventoriuje prie kryžiaus Gražiškių krašto partiza-nams atminti.

Lietui ir vėjui įsismarka-vus, renginys buvo perkeltas į jaukius ir šiltus Gražiškių bendruomenės namus. Visus susirinkusius pasveikino folk-loro ansamblis „Gražupis“, vadovaujamas A. Krapavic-

ILSÉKITĖS RAMYBĖJE

Antanas Poteliūnas

1907–2013

Gimė Lazdijų r., prie Glaisto ežero, mažažemiu ūkininkų šeimoje. Baigė Seinų gimnaziją, Lietuvos karų akademiją, vėliau – Dotnuvos žemės ūkio akademiją. 1947 m. buvo suimtas ir įkalintas Vorkutos lageriuose, vėliau – ištremtas prie Laptevų jūros. 1954 m. grįžo į Klaipėdą. Vedė, su žmona Janina sulaukė trijų vaikų. Vadova-vo įvairiems uosto statybos darbams kaip meistras ir darbų vykdymo.

Palaidotas Klaipėdos Joniškės kapinėse. Užjaučiame žmoną, vaikus ir vaikaičius.

Klaipėdos PKTS

Petronėlė Aksamitauskienė

1926–2013

Gimė Šimkaičių sen. Liudvinavos k. ūkininkų Sabaliauskų šeimoje, auginusio-se septynis vaikus. Baigusi pradžios mo-kyklą dirbo tėvų ūkyje. 1951 m. šeima ištremta į Irkutsko sr. Ceremchovor. Tremtyje ištakėjo už tremtinį Aksamitauską. Šeimą reabilitavo 1958 m., tačiau į Lietuvą grįžti neleido. 1959 m. atvyko į Kaliningrado sr., Trapėnus. Tik po septynerių metų su dukrele apsigyveno Lietuvoje. Jur-barke dirbo darbininke plytinėje, vėliau „Kaspino“ fabrike.

Palaidota senosiose Jurbarko kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukterį ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Ona Jankūnaitė-Navickienė

1928–2013

Gimė Ukmergės aps. Musninkų valsč. Vindeikių k. ūkininkų šeimoje, augo su se-serimi Aldona. Baigė Musninkų pradžios mokyklą ir Ukmergės Prezidento Antano Smetonos gimnaziją. Sesuo Aldona, bū-dama partizanų ryšininkė, slapstėsi. 1948 m. Ona kartu su tėvu Pranu Jankūnu (ma-ma jau buvo mirusi kar metais) buvo ištremta į Krasnojarsko kr., po to – Igarką. 1954 m. tremtyje susipažino su politiniu kaliniu, 1941 m. birželio sukilimo da-lyviu Antanu Navicku, susituokė. 1956 m. šeima kartu su Onos tėveliu grįžo į Lietuvą. Apsigyveno Palangoje. Ona įsidarbi-o dailininkų kūrybos namuose, vėliau apie 20 metų dirbo Lie-tuvos valstybinio banko Palangos skyriaus kasininkė. Užau-gino sūnų Vytautą. Aktyviai dalyvavo LPKTS Palangos filia-lo veikloje.

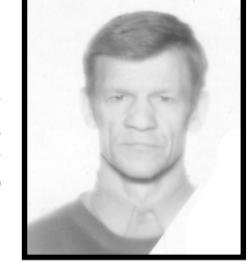
Palaidota Palangos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnų su žmona, vaikaičius, giminės ir artimuosius.

LPKTS Palangos filialas

Alfonsas Popas

1944–2013

Gimė Ukmergės r. Voltūnų k. 1948 m. su tėvais ištremtas į Krasnojarsko kr. Igarkos mst. 1957 m. reabilituoti grįžo į Lietuvą. Baigė vidurinę mokyk-lą. Daug metų dainavo Kauno muzikinio teatro chore. Nuo 1991 m. buvo LPKTS Kauno filialo narys.

LPKTS Kauno filialas

Genovaitė Daukšaitė-Kiburienė

1945–2013

Gimė Telšių r. Sielių k. 1949 m. su šei-ma ištremta į Krasnojarsko kr., Chakasi-ją, Askizo r. Būdama keturiolikos metų pradėjo dirbti tarybiname ūkyje. 1965 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Skuode, įsi-darbinė statybos organizacijoje. Baigė vi-durinę mokyklą, igijo buhalterės specia-lybę, dirbo ligoninėje. Ištakėjo, užaugino sūnų Romą.

Palaidota Skuodo kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame brolio Vlado, sesers Stanislavos ir sū-naus Romo šeimas.

Likimo draugai Trijonai ir Bujauskai

Spalio 29 dieną Šiaulių universiteto verslo administravimo AD-11 grupės studentai dalyvavo gerumo akcijoje „Tremtinį ir politinių kalinių kapinių priežiūra“. Šiaulių Ginkūnų kapinių tremtinį sektorius akcijos dalyvius pasitiko LPKTS Šiaulių filialo pirmininkė Valerija Jokubauskienė. Ji paaiškino, kad šios kapinės yra unikalios ir vienintelės Lietuvoje. Jų priežiūrą vykdo filialo nariai. Talkose dažniausiai dalyvauja moksleiviai, o studentai atvyko pirmą kartą, todėl nuoširdžiai dėkojo už pagalbą. Susibūrime taip pat dalyvavo buvę tremtiniai Valentinas Kemėsis ir Eduardas Manovas. Jie trumpai papasakojo apie savo sunkią vaikystę, lietuvių žūtį ir išgyvenimą Irkutsko srities ir Tadžikistano tremties vietose.

Socialinių mokslų fakultetą atstovavę būsimi vadybininkai dirbo susikaupę ir atkakliai grėbė stipraus vėjo pustomus lapus. Kapinių teritorija nemaža. Teko nubrauktti ne vieną prakaito lašą. Tačiau

Šiaulių universiteto studentai, tvarkę Ginkūnų kapinių tremtinį sektorius
Eduardo Manovo nuotr.

laikas neprailgo. Geranuotai-ka ir nuoširdus noras padėti lydėjo studentus viso darbo metu. Buvęs tremtinys

E. Manovas nuotraukose užfiksavo akcijos akimirkas. Jos bus įamžintos LPKTS Šiaulių filialo metraštyje, o

studentų širdyse, tikiuosi, liks šviesus prisiminimas apie tai, kaip malonu skeisti gėri.

Danutė BENDIKIENĖ

Atminimo lenta LŠS Kauno būrio vadui

Spalio 19 dieną prie Valkininkų Šv. Mergelės Marijos Apsireiškimo bažnyčios akmens tvoros buvo atidengta ir pašventinta atminimo lenta, skirta savanoriui, ateitininkui, Kauno „Aušros“ gimnazijos moksleiviniui, šaulių būrio vadui Vincui Dovydačiui, žuvusiam Nepriklausomybės kovose. Gindamas Valkininkus nuo išveržusio lenku kavalierijos dalinio, jis 1920 metų spalio 16 dieną buvo

mirtinai sužeistas.

Iškilmės prasidėjo bažnyčioje klebono B. Krekevičiaus aukojamomis šv. Mišiomis. Bažnytinės giesmes giedojo gausus būrys „Aušros“ gimnazijos mokiniai. I šventę atvyko ir šio renginio globėjas, Lietuvos Respublikos Seimo narys L. Kazlavickas, taip pat žuvusio jaunojo didvyrio giminaičiai, artimieji, Valkininkų seniūnijos atstovai bei vietas gy-

ventojai. Atiduoti pagarbą žuvusiam kariui savanoriui Vincui Dovydačiui taip pat atvyko Alytaus A. Juozapavičiaus šaulių rinktinės ir Kauno Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės vadų S. Valatkevičiaus ir M. Mikalausko vadovaujami šauliai.

Po šv. Mišių susirinkusieji dalyvavo iškilmingoje atminimo lento atidengimo ceremonijoje.

(keliamai i 8 psl.)

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė,
Rasa Duobaitė-Bumbuliene

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos

netekėlių atspindžiai“ remia

„Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 2 sp. lankai.

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

Kaina 2 Lt

Tiražas 2600. Užs. Nr.

Kazlų Rūdoje atgijo Sajūdžio dvasia

Taip galima apibūdinti išpūdingą Kazlų Rūdos Sajūdžio rėmimo grupės dvidešimt penkerių metų įkūrimo sukakties minėjimą, surengtą rugsėjo 5 dieną Kazlų Rūdoje. Minėjimui buvo gerai pasiruošta. Jį organizavo sajūdiečiai, prieš ketvirtį amžiaus susibūrė į Kazlų Rūdos Sajūdžio rėmimo grupę. Jos lyderis buvo Mečislovas Daugiala. Jis ir dabar prisiėjo prie renginio organizavimo ir jį iš dalies finansavo.

Minėjime dalyvavo garbingi svečiai, 1990 metų Kovo 11-osios Akto signatarai: rašytojas Romas Gudaitis, atstovavęs Kazlų Rūdai renkant Atkuriamąjį Seimą, Bronius Genzelis, Zigmantas Vaišvila, Jonas Šimėnas, Jonas Tamulis, Algirdas Endriukaitis. Lietuvos Sajūdžio tarybos pirmininkas Andrius Tučkus įtaigiai pakalbėjo apie dabartines šalies problemas. Šlovingą Sajūdžio, dovanojusio Lietuvai Nepriklausomybę, kelią prisiminė Angonita Rupštė.

Mečislovas Daugiala skaitė pranešimą apie Kazlų Rūdos Sajūdžio rėmimo grupės aktyvią pilietinę ir patriotinę veiklą. Grupės narys, atsa-

kingas už darbą su buvusiais politiniais kalinių ir tremtiniais Algimantas Lelešius, trumpai nušvietė aktyviai vienos buvusių politinių kalinių ir tremtinių veiklą.

Minėjimo dieną signatarai ir Kazlų Rūdos Sajūdžio rėmimo grupės atstovai pasiskirstė grupėmis po du ir vyko į Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklas, kur pravedė pilietiškumo pamokas. Mokykloms įteikė Sajūdžio atminimo medalius, lankstiniukus. Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos stadioje vyko sportinės varžybos. Pradinių klasių moksleivai gamino Laisvės aitvarą, dalyvavo piešinių plenere „Piešiu laisvę“. Miesto gatvėmis žygiavo Lietuvos kariuomenės karinių oro pajėgų orkestras. Jo muzika priminė miestiečiams, kad ši diena – neeilinė.

Artileristai, vilkėdami Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikų karinėmis uniformomis, iš istorinių patrankų, atgabentų iš Kauno Vytauto Didžiojo karo muziejaus, trimes skardžiais šūviais pagerbė Lietuvą, Sajūdį ir Kazlų Rūdą.

Algimantas LELEŠIUS

(atkelta iš 1 psl.)

LSS Kauno apskrities Vytauto Didžiojo rinktinės vadas M. Mikalauskas kalbėdamas priminė, kad Nepriklausomybės kovų karių, savanorių ir šaulių aukos, ypač tokų jaunų, kaip Vincas Dovydaitis, tapo kilniu pavyzdžiu kovojuosiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, tai yra Lietuvos partizanams ir 1991 metų sausio 13-osios Laisvės gynejams. Atminimo lentą atidengė žuvusio Vinco Dovydaicio brolio, Nepriklausomybės kovų savanorio, buvusio politinio kalinio, pulkininko leitenanto Pijaus Dovydaicio dukte R. R. Dovydaitytė-Dagienė ir Kauno apskrities Vytauto Didžiojo rinktinės šaulių vadadas M. Mikalauskas. Kunigas B. Krekevičius pašventino atminimo lentą, buvo padėta gėlių ir uždegtą žvakį. Šaulio Vinco Dovydaicio atminimui Valkininkų oro erdvę sudrebinio Šaulių sajungos štabo Garbės sargybos kuopos šaulių, vadovaujamų kuopos vado Vilius Apanasenko, trys salvės.

Valkininkuose atidengta atminimo lenta Vincui Dovydaiciui Jono Ivaškevičiaus nuotr.

Valkininkų kultūros namų salėje minėjimą pradėjo Seimo narys L. Kazlavickas. Kalbėdamas jis pabrėžė, kad auksa už Tėvynę yra šventa ir pasiaukojusiuosius reikia jamžin-

ti dėl ateities kartų. R. R. Dagienė papasakojo apie trumą V. Dovydaicio gyvenimą ir kovą už Lietuvos laisvę. Valkininkų kultūros namų darbuotojams ir miestelio bendruomenei ji įteikė Vasario 16-osios klubo atminimo dovanas. „Aušros“ gimnazijos muziejaus vadovė, istorijos mokytoja E. Vitkauskienė įteikė gimnazijos direktorės

Prasmingas susitikimas

Pakuonyje ne pirmą kartą lankėsi rašytojas, daugelio knygų apie trėmimus, partizaninių karų autorius Stanislovas Abromavičius. Susitikimas prasidėjo nuo poezijos skaitymo, nes svečias yra išleidęs ir penkias poezijos knygeles, dažnai jo kūryba publicuojama literatūriniuose laikraščiuose ir žurnaluose. Škark seniūnijos laisvalaikio salėje ir bibliotekoje įdomiai ir nuoširdžiai kalbėta apie naujausią buvusių mažųjų tremtinių atsiminimų knygą „Tremties vaikai“. Susirinkusiesiems buvo įdomu ir tai, kad leidinyje vieni iš heroinų – miestelyje gyvenanti Marija Žibienė ir jos brolis Kazys Krušnauskas. Abu įdomiai ir su širdgėla pasakojo atsiminimus iš tremtinių vaikystės. Geru žodžiu minėjo žmones, atėjuusių į pagalbą iš Sibiro grįžusiai jų, Prano ir Marijos Krušnauskų, šeimai su penkiais vaikais.

Šeimą išvežė iš Mauručių geležinkelio stoties 1949 me-

Susitikimo metu (iš kairės sėdi): Marija Žibienė, Stanislovas Abromavičius ir bibliotekininkė Marijtė Žaromskienė

tū kovą, vagone sugrūdė 63 žmones. Algiukui tebuvo tik nepilni dveji metukai, Kaziukas – metais vyresnis, Marija éjo dešimtus... Sugrįžo į gimtinę tik 1956 metais, prieš Velykas. Sodybą Dvylikų kaime rado labai apleistą, pusē tvarto, kluo-

nas ir svirnas buvo nugriauti. Sako, sodybos likučius buvo numatyta parduoti „savieems“ kolūkio pirmininko žmonėms už... 20 rublių. Čia vėl šeimos lauké nauji sunkumai, panašūs kaip Sibire...

Susitikimo metu skaitytojai kalbėjosi ir apie kitas šio autorius knygas. Dabartiniu metu ypač laukiama papildytoto leidinio „Nuskendusio slėnio istorija“ apie Kauno marių dugne likusius kaimus ir ten gyvenusius žmones. Knygoje daug vienos bus skirta netoli esančiam Bačkininkelių kaimui, tad renginio organi-

zatoriai: bibliotekininkė Marijtė Žaromskienė, René Žibienė ir knygos autorius Stanislovas Abromavičius nuskubėjo į šį kaimą pasikalbėti su Vytautu Marcinkevičiumi ir užrašyti jo atsiminimus.

Ona ZMEJAUSKIENĖ
R. Žibienės nuotrauka

Atminimo lenta LSS Kauno būrio vadui

B. Volungevičienės atminimo raštą renginio organizatoriams. Moksleivė D. Minkutė iliustruodama skaidrėmis papasakojo gimnazijos istoriją ir apie gimnaziją baigusių garbių Lietuvos žmonių atminimo jamžinimą. Susirinkusiesiems buvo parodytas R. Ginkaus režisuotas dokumentinis filmas apie Vincą Dovydaicijį „Laisvės varden“. Baidant oficialiąją dalį, Kauno apskrities Vytauto Didžiojo rinktinės šaulių vadas M. Mikalauskas Lietuvos šaulių sąjungos vadovybės vardu padėkojo visiems organizavusiems Kauno šaulių būrio vadovo Vinco Dovydaicio pagerbimo ir jamžinimo renginiui.

Kultūros namųfojė buvo atidaryta parodėlė apie V. Dovydaicijį; pasisakė žuvusio šaulių vado sūnėnai – Lietuvos partizanas, Vyčio Kryžiaus ordino kavalierius S. Dovydaicius ir R. Dovydaicius.

Gintautas TAMULAITIS,
Stasys IGNATAVIČIUS